

Prædiken til 4. søndag efter Trinitatis

Luk. 6,36-42

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Jesus sagde: »Vær barmhjertige, som jeres fader er barmhjertig. Døm ikke, så skal I ikke selv dømmes; fordøm ikke, så skal I ikke dømmes. Tilgiv, så skal I få tilgivelse. Giv, så skal der gives jer. Et godt, presset, rystet, topfyldt mål skal man give jer i favnen. For det mål, I måler med, skal I selv få tilmålt med.« Han fortalte dem også en lignelse: »Kan en blind lede en blind? Vil de ikke begge falde i grøften? En discipel står ikke over sin mester; men enhver, der er udlært, skal være som sin mester. Hvorfor ser du splinten i din broders øje, men lægger ikke mærke til bjælken i dit eget øje? Hvordan kan du sige til din broder: Broder, lad mig tage den splint ud, som er i dit øje! når du ikke ser bjælken i dit eget øje? Hykler, tag først bjælken ud af dit eget øje; så kan du se klart nok til at tage den splint ud, som er i din broders øje.«

Lukasevangeliet 6,36-42

I dag drejer læsningerne sig alle utvetydigt om det at dømme andre, og det som alt for ofte hænger sammen med akkurat det. Det er hykleriet, og vores evindelige tendens til at opføre os selvgodt. Jesus understreger, at vi ikke skal dømme andre, for så skal vi ikke dømmes selv.

Dette soleklare evangelium og den grundlæggende, fordomsfri værdi i det, det kan de fleste af os uden tøven nikke genkendende til – vi ved at der her er tale om en central pointe og værdi i vores tro på Jesus Kristus. Evangelietekstens indledende formaning og parole ”Døm ikke!” står så tydeligt frem, at man nærmest kan se det formet og bøjet i lysende neon et sted derude.

Evangeliet er simpelt her. Der er to retninger i det. Den ene er helt og aldeles logisk og jordisk. Vi kan kalde den horisontal: Hvis ikke vi dømmer andre, vil vi ikke blive dømt af andre. Det er efterfølgelsens fabelagtige og utopiske dominoeffekt. Hvis alle gør, som Jesus formaner, så vil vi opleve den samme nåde selv. Den anden retning er nådens og himmerigets retning. Den kan vi kalde for vertikal: Her handler det om den dom, som Jesus også taler om. Det er Guds dom på den yderste dag. Den dom undgår vi aldrig.

Men Jesus, nøjes ikke med sloganet ”døm ikke”. I stedet udlægger han billede efter billede, hvordan disse ord skal begribes på et dybere niveau. Dommen overfor andre sammenlignes med et rigt mål, med en blind, med en mesters forhold til en discipel og med

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 775, 124 årgang
Juli 2023
ISSN 0901-2214

de afsluttende ord, som man vistnok kan være bekendt at kalde for ret så ikoniske ord: ”Hvorfor ser du splinten i din broders øje, men lægger ikke mærke til bjælken i dit eget?”.

Den gammeltestamentlige læsning om David, der har fået officeren Urias dræbt i krig, for at forføre Batsaba er med til at understrege dette forhold yderligere. Hofprofeten Natan må fortælle Kong David, at han selv er manden, som dømmer forkert i den lille lignelse, som Natan fortæller. Man kan sige, at David ikke er i stand til at se den morderiske bjælke i sit eget øje, men udelukkende ser den ”rige mand” i fortællingens mangelfuldhed. Han kan ikke se bjælken. Ligesom vi selv alt for sjældent kan selv.

Og spørgsmålet er: Hvorfor har vi brug for alle disse lignelser, udlægninger, og billeder, alle disse eksempler på noget, som ellers ikke er så kompliceret at forstå? Dét skyldes, at på trods af budskabets enkelthed, så er vi alt for ofte dårlige til at udøve det i praksis. Det er så simpelt et bud til os, men der er svært at efterleve. Vi kender det fra nærmest alle vores dage her på jorden – det er svært ikke at dømme, derfor møder vi også konstant dommen i vores liv.

Af samme grund må vi glæde os over, at Gud er god og nådig og retfærdig i sin dom – for vi ser overalt, hvordan alle skuffer og alle fejler i selv dette enkle bud: ”Døm ikke!” Tænk blot på hyklerierne i vores liv og vores verden, se bare på hvordan man med det samme dømmer folk ude, man fordømmer dem, uden at se sig selv i spejlet først. Se på hvordan kampagner og ideer, som udspringer af de sociale mediers evindelig folkedomstol, ofte ender med at understrege folkedomstolens eget hykleri.

Selvom vi ved, at buddet er klart til os, om at vi ikke skal dømme, så er det svært, nok umuligt at undlade det. For vi er alle bare mennesker, som ikke altid kan gøre det, som vi ved er godt, det som Jesus har

fortalt os er den rette sti og vejen til livet i sandhedens nådige skær.

Som Holger Lissner formulerer det i en kort bøn i salmen, vi sang for et øjeblik siden: ”Kast, Jesus, i din nåde min bjælke i dit bål, og lad din godhed råde hos os med topfyldt mål!”. Det alterbål, hvori vores fordomme skal brænde, det skal kaste lys over vores liv her på jord. Og den styrke og indsigt, som det kræver at leve sådan eller forsøge på det, må vi bede til, at Gud vil indgyde i os, så vi kan udbrede frimodighed og frihed på jorden under Jesus’ nådige og umulige bud. Barmhjertighedens lys der skal lede os af rette stier med de flaksende flammer fra vores mægtige hykler-bål – og der er brænde nok. For hvis vi ikke lever efter den devise, så kommer vi til at møde hykleriet overalt omkring os og bliver selv hyklere.

Det er bar ikke så nemt. Man skal ikke søge langt i historiebøgerne for at indse, at de sammen danner et kartotek med talrige eksempler på, hvordan dommen over andre, ender med at ramme en selv på grund af vores tendens til at leve som selvretfærdige idioter. I dag, den 14. juli (2019), virker det særdeles passende at vende blikket mod Frankrig. For i dag er det 230 år siden at det franske folk stormede middelalderfortet *La Bastille*. Slaget står som det nationale folkesymbol på den egentlige påbegyndelse af *Den Franske Revolution*. Med revolutionen ønskede man at indstifte en ny tid under den velklingende parole: *Liberté, Égalité et fraternité* – frihed, lighed og broderskab. Bastille-angrebet den 14. juli 1789 blev fejret som *Fête de la Fédération*, føderationens folkefest allerede året efter, og lige siden har den fungeret som Frankrigs nationaldag.

Frihed, lighed og broderskab! Det lyder som alt, det som Jesus formanede os til i dagens evangelium. I sit udgangspunkt kan man også sammenligne mange af idealerne eller teorien efter revolutions flammer med visse dele af det liberale, frie demokrati, som vi lever i i dag. Idealer der fandt sin moderne form i den tid. Men revolutionen udsprang

fra en bevægelse, som ikke bare ønskede disse principper implementeret. De indførte dem med mørkets vold og magt, med dyster sekularisme, med guillotineklingens uendelige ”Swisch” over de østlige dele af Paris. Over 17.000 adelige, kongelige og gejstlige blev henrettet i perioden efter revolutionen.

På et tidspunkt blev mange af mændene, som selv begyndte den revolutionære bevægelse selv henrettet. Og således blev den gamle profeti om, at revolutionens børn bliver spist først af sine egne, opfyldt. Ironien kulminerer, da Napoleon en decemberdag i 1804 kroner sig selv til kejser over Frankrig ved en ceremoni i *Notre Dame de Paris*. Fortællingen, som dyrkes i dag i hele den frankofone verden, om at det franske folk blev frit er en hyperbel af rang. For revolutionen endte i et status-quo. For dem der dømte magthaverne til døden, blev selv dømt til døden til sidst.

Og således er vi tilbage ved evangeliets formaning, det er ikke bare er en pamflet med paroler om frihed, lighed og broderskab. Den stikker nemlig dybere end slagord. Evangeliets parole ”døm ikke”, udtrykkes i den barmhjertighed, som ganske enkelt er fundamentet for lighed, frihed og ikke mindst broderskab. Og netop den brik – barmhjertighedens brik, den mangler i enhver revolution, hvor hver mand stred i en fælles, dunkel blodrus med monarkiet og dets mænd. Revolutionens glød blev ikke til en smeltedigel, men til en ustyrlig ildebrand.

I vores liv, i vores hverdag, skal vi huske på evangeliet fra i dag, som en god mindelse om, at vi til alle tider skal undgå at dømme og fordømme. For sådan skal vi udbrede et kærlighedens rige på jor. Netop sådan skal vi kunne kalde alle søstre og brødre i Kristus. Det er en svær kunst, som vi ganske aldrig helt kan leve op til i vores almindelige liv, men vi kan stræbe mod det. Og i det lys skal også vi dømmes, ikke af andre men af Guds retfærdige dom. I den tiltro, at vide at der er en, som ikke er som os, der dømmer retfærdigt, kan vi bruge huske på i

livet. For den dom står i skærende kontrast til alt, hvad der skete i Den Franske Revolutions vilde dage. Heldigvis! I den næste salme skal vi netop synge om det, at vi beder *den* Helligånd om at sammenknytte os ved troens bånd, så vi kan forsøge at iklæde os lysets rustning fremfor mørkets, og leve sammen som frie, lige brødre og søstre. *Amen.*

Andreas Riis Damgaard

Sognepræst i Præstevang Kirke, Hillerød

Salmer (Den Danske Salmebog):

754: Se, nu stiger solen

503: O Herre, udslet min synd

100 Salmer 885: Døm ikke den, der falder

289: Nu bede vi den Helligånd

683: Den nåde, som vor Gud har gjort

10: Alt hvad som fuglevinger fik

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk